

ČÁST PRVNÍ



DOPIS I

CECILIE VOLANGESOVÁ SOFII CARNAYOVÉ

(t. č. v klášteře sester Voršilek)

V Paříži dne 3. srpna 17 . .

Vidíš, milá přítelkyně, že držím slovo a že mi čepce a střapčky nezabírají všechnen čas; pro tebe mi vždycky nějaký vybudě. Přesto jsem za jediný dnešní den viděla víc ozdob než za celé čtyři roky, které jsme strávily pohromadě. Myslím, že naše báječná Tanvilka¹ bude daleko víc rozmrzena z mé první návštěvy, kterou jí hodlám nabídnout, než jsme měly být my, kdykoli nás přišla navštívit ve svém *in fiocchi*². Mamička se se mnou o všem radí a nejedná se mnou už tak moc jako s chovankou klášteřa. Mám svou komornou, mám svou ložnici a pokojík sama pro sebe a píše ti na moc hezkém sekretáři, od kterého jsem dostala klíč a kam si mohu zamknout, co se mi zlíbí. Mamička mi řekla, že ji uvidím každý den během její ranní toalety, že stačí, když budu k obědu učesaná, protože budeme vždycky samy, a že mi také každý den poví, v kterou odpolední hodinu k ní mám zajít. Zbytek času patří mně; mám svou harfu, své kreslení, své knihy, všechno jako v klášteře; jediné že tu chybí matka Perpetua, která by mě hubovala, a že tady záleží jen na mně, jestli budu celý den

¹ Bývalá chovanka téhož klášteřa.

² *V slavnostním oděvu (it)*. (Pozn. překl.)

zahálet. Ale že tu nemám svou Sofii, s kterou bych si povídala a smála se, raději něco dělám.

Ještě není pět hodin a za mamičkou mám jít až v sedm; času bych tedy měla spoustu, jen kdybych ti měla co povědět! Ale nikdo se mnou zatím o ničem nemluvil, a kdybych neviděla všechny ty přípravy a kdyby sem nechodila taková spousta *švadlen* a všechny kvůli mně, řekla bych, že nikdo o mé svatbě neuvažuje a že je všechno zase nějaký tlach naší dobré Josefiny¹. Ale mamička mi tak často říkala, že každá slečna má zůstat v klášteře tak dlouho, dokud se nevdá, že když mě teď vzala domů, přece jen musí mít Josefina pravdu.

Před našimi vraty právě zastavil kočár a mamička mi vzkazuje, že k ní mám okamžitě přijít. Co jestli je to *ten pán*? Nejsem ustrojena, ruce se mi třesou a srdce mi buší. Zeptala jsem se komorné, jestli ví, kdo je u mamičky. *Samozřejmě*, řekla mi, je to *pan Ch****. A začala se smát! Ach věřím, že je to on. Až se vrátím, určitě Ti vypovím, co se stalo. Zatím znáš alespoň jeho jméno! Nehodí se, abych na sebe dala čekat. Za chvíličku jsem zpátky.

Jak ty se budeš posmívat chudince Cecilii! Ach, musela jsem se opravdu stydět! Ale ty by ses dala nacytat zrovna tak jako já. Když jsem vstoupila k mamičce, spatřila jsem vedle ní stát pána v černých šatech. Pozdravila jsem ho, jak nejlépe dovedu, a nebyla jsem s to pohnout se z místa. Dovedeš si jistě představit, že jsem si ho prohlédla! „Madam,“ řekl mamičce, když mě pozdravil, „jaká to okouzlující slečna, více než kdy jindy si uvědomuji, jak jste ke mně laskavá.“ Po této jednoznačné narážce jsem se tak roztrásla, že jsem se nedokázala udržet na nohou, našla jsem si lenošku, sedla jsem si a byla jsem strašně červená a vyvedená z míry. Sotva jsem si sedla, už

¹ Vrátná v klášteře.

mi ten člověk klečel u nohou. V té chvíli ztratila ubohá Cecilia hlavu; mamička říkala, že jsem byla celá poplašená. Vyskočila jsem, pronikavě jsem vykřikla... Víš, jako tenkrát, když hřmělo. Mamička dostala záchvat smíchu a řekla mi: „Ale co je to s vámi? Posadte se a podejte přece pánovi nohu.“ Je to tak, drahá přítelkyně, ten pán byl švec. Nemohu ti vypovědět, jak jsem se hanbila; naštěstí u toho byla jen mamička. Až se vdám, přestanu asi u toho ševce šít. Bohužel jsem ti musela vyprávět něco docela jiného, než jsem počítala.

Musíš uznat, že se toho ještě musíme hodně učit! Sbohem. Za chvíli bude šest a komorná mi právě říká, že je načase, abych se ustrojila. Sbohem, drahá Sofie, mám tě stejně ráda, jako když jsme byly v klášteře.

Nevím, po kom bych ti ten dopis poslala, a tak počkám, až přijde Josefina.

DOPIS II

MARKÝZA DE MERTEUIL VIKOMTOVI DE VALMONT

(t. č. na zámku ...)

V Paříži dne 4. srpna 17 . .

Vraťte se, milý vikomte, vraťte se zpátky; co vlastně děláte, co jen můžete dělat u staré tety, jejíž majetek podléhá fideikomisní substituci? Okamžitě odjedte, potřebuji Vás. Dostala jsem skvělý nápad a ráda bych Vás pověřila jeho uskutečněním. Těchto několik slov by mělo postačit; až příliš významán mou volbou byste měl urychleně přijít a na kolenou přijmout mé rozkazy. Vy však zneužíváte mé laskavosti, a to i poté, kdy jste jí přestal užívat; mám-li si vybrat mezi věčnou

nenávisť a přílišnou shovívavostí, Vaše štěstí si žádá, aby zvíťazila má dobrota. Proto Vás hodlám zasvětit do svých plánů; musíte mi však odpřisáhnout, že jako opravdový rytíř se nevrhnete do jiného dobrodružství, dokud tohle nedovedete do konce. Je důstojné opravdového hrdiny: posloužíte zároveň lásce i pomstě a do Vašich pamětí přibude další prostopášnost¹, ano, do Vašich pamětí, neboť si přeji, aby jednoho dne vyšly tiskem, a beru na sebe, že je napíši. Toho však teď nechme a vraťme se k tomu, co mne zaměstnává.

Paní de Volanges vdává dceru: je to dosud tajemství, ale mne do něho včera zasvětila. A koho pak myslíte, že si vybrala za zetě? Hraběte de Gercourt. Kdo by to byl řekl, že se jednou stanu Gercourtovou sestřenicí? Uvedlo mne to v zuřivost... Nuže, pořád ještě nechápete? Ach, jak jste nechápavý! Odpustil jste mu snad jeho dobrodružství s intendankou? A nemám snad já, Vy netvore, ještě daleko pádnější důvod, proč si na něho stěžovat?² Dovedu se však ovládnout a naděje na pomstu uklidňuje mou duši.

Stokrát nás oba znudilo, jakou důležitost přikládá Gercourt tomu, koho dostane za ženu, i jak je pošetile domýšlivý, že

¹ *V originále rouerie (od rouer = mučit na kole). Slova roué (= ten, kdo je odsouzen na mučení) a rouerie byla v době, kdy byly napsány tyto dopisy, velmi běžná. V období Regentství (1715–1723), za nezletilosti Ludvíka XV., kdy po vzoru regenta Filipa Orleánského došlo především mezi šlechtou k velkému uvolnění mravů, se slovem roué označovali především jednotliví členové regentovy družiny, jeho společníci při orgiích. V 16. a 17. století bývali na mučení odsuzováni libertini – ovšem regent a jeho družina od nich převzali pouze volnost mravů, kterou dovedli až k zhyralosti. (Pozn. překl.)*

² Pro srozumitelnost tohoto místa je třeba vysvětlit, že hrabě de Gercourt opustil markýzu de Merteuil pro soudní prezidentovou de ***, která se pro něho vzdala vikomta de Valmont, a že do oné doby spadá vzájemné sblížení vikomta a markýzy. Protože na tomto dobrodružství není nic zvláštního a protože se navíc odehrálo dávno před událostmi, o nichž se mluví v těchto dopisech, pokládali jsme za správné vypustit korespondenci, která se k němu vztahuje.

se mu podaří vyhnout se nevyhnutelnému osudu. Znáte jeho směšné zaujetí pro klášterní výchovu a jeho ještě směšnější předsudek, že jsou blondýny zdrženlivé. Přesto, že má malá Volangesová šedesát tisíc liber renty, vsadila bych se, že by k tomu sňatku nikdy nedošlo, kdyby byla bruneta nebo kdyby nebyla bývala v klášteře. Dobrá, dokažme mu tedy, že je hlupák; jednoho dne by se jím stejně bezpochyby stal, o tom nepochybují; bylo by však zábavné, kdyby už jako hlupák začal své manželství. Jak bychom se nazítrí po svatbě bavili, až bychom slyšeli, jak se chvástá! Neboť on se bude chvástat! A když ta holčička už jednou dostane Vaši školu, museli bychom mít nevídanou smůlu, aby si o Gercourtovi, jako o tolika jiných, nezačala povídat celá Paříž.

Hrdinka tohoto nového románu si ostatně zaslouží veškerou Vaši péči: je vskutku hezká. Je jí teprve patnáct, zkrátka opravdové růžové poupátko. Po pravdě řečeno je tak nezkušená, že se to hned tak nevidí, a není v ní pranic strojeného; to vám mužům ostatně nevádí. Co víc, má v očích jistou mnohoslibnou unylost; připočtete, že jsem to já, kdo Vám ji doporučuje. Teď už Vám zbývá jen mi poděkovat a uposlechnout.

Tento dopis dostanete zítra dopoledne. Žádám Vás, abyste byl zítra v sedm večer u mne. Nepřijmu nikoho před osmou, dokonce ani svého současného rytíře: na takovou velikou záležitost nemá hlavu. Jak vidíte, láska mne nedokázala zaslepit. V osm hodin Vás propustím na svobodu, v deset se vrátíte a povečeříme s naší krasavicí: pozvala jsem totiž matku s dcerou na večeři. Sbohem, je dvanáct pryč: za chvíli už to nebudete Vy, kým se budu zabývat.

DOPIS III

CECILIE VOLANGESOVÁ SOFII CARNAYOVÉ

(t. č. v klášteře Voršilek)

V Paříži dne 4. srpna 17 . .

Moje nejmilejší přítelkyně, pořád ještě nic nevím. Včera večerela u mamičky spousta lidí. Přestože bylo v mém zájmu, abych si je pořádně prohlédla, především muže, dost jsem se nudila. Všichni, muži i ženy, se na mne často dívali a potom si něco šeptali. Věděla jsem dobře, že mluví o mně: červenala jsem se a nedovedla jsem tomu zabránit. Moc bych to chtěla umět, neboť jsem si všimla, že ostatní ženy se nečervenají, když se na ně někdo dívá. Snad je to tím, že se malují, a že pod líčidlem není vidět ruměnc z rozpaků; nečervenat se, když se na tebe upřeně dívá muž, musí být jistě hrozně těžké.

Nejvíc mě zneklidňovalo, že jsem nevěděla, co asi o mně soudí. Myslím, že jsem přesto dvakrát třikrát zaslechla slůvko *hezka*. Velmi zřetelně jsem však zaslechla také *nemotora* a musí to být asi pravda, protože je pronesla jedna naše příbuzná a mamiččina přítelkyně; zdálo se mi dokonce, že ke mně na první pohled pojala přátelství. Byl to jediný člověk, který se mnou za celý večer ztratil pár slov. Zítřa u ní budeme večerět.

Také jsem po večeři zaslechla, jak jeden muž, který určitě mluvil o mně, povídá druhému: „To chce ještě uzrát, v zimě uvidíme.“ Možná že to byl právě ten, který si mě má vzít: ale vždyť by to pak bylo až za čtyři měsíce! Ráda bych věděla, jak to vlastně je.

Zrovna přišla Josefina a říká, že pospíchá. Chtěla bych Ti však ještě povědět o jedné své *neohrabanosti*. Ach, bojím se, že má ta dáma pravdu!

Po večeri se hrály karty. Posadila jsem se k mamičce. Nevím, jak se to mohlo stát, ale já Ti skoro okamžitě usnula. Probudil mě hlasitý smích. Nevím, jestli se smáli mně, ale myslím, že ano. Mamička mi dovolila odejít a udělala mi tím velikou radost. Představ si, bylo už po jedenácté. Sbohem, drahá Sofie; měj stále ráda svou Cecilii. Ujišťuji Tě, že společenský život není tak zábavný, jak jsme si představovaly.

DOPIS IV

VIKONT DE VALMONT MARKÝZE DE MERTEUIL

(t. č. v Paříži)

Na zámku ... 5. srpna 17 . .

Vaše rozkazy jsou okouzující. Ještě dokonalejší je způsob, jakým je udělujete; člověk by si pro Vás dokázal zamilovat despotismus. Jak dobře víte, není to poprvé, co lituji, že již nejsem Vaším otrokem. A i když mě nazýváte *netvorem*, nikdy nevzpomínám bez potěšení na dobu, kdy jste mě vyznamenávala jmény daleko něžnějšími. Často dokonce toužím, abych si je znovu zasloužil a abych nakonec společně s Vámi poskytl světu příklad stálosti. Nás dva však volají vyšší pohnutky. Naším osudem je dobývat: musíme být poslušní tohoto hlasu. Snad se ještě sejdeme na konci kariéry; neboť – a nic ve zlém, krásná markýzo, – Vy se mnou přinejmenším držíte krok. Od chvíle, kdy jsme se pro blaho světa rozdělili, abychom každý na svou pěst hlásali naši víru, řekl bych, že jste v této misii lásky získala daleko víc duší než já. Známe Vaši horlivost, znám Váš neutuchající zápal; bude-li nás náš bůh soudit podle skutků, tak jako ten jejich, stanete se Vy

jednoho dne patronkou nějakého velikého města, zatímco z Vašeho přítele bude nanejvýš vesnický svatý. Copak, copak, tato mystická řeč Vás udivuje? Já jsem se totiž již před týdnem vydal na novou misi. Protože v ní chci být úspěšný, jsem nucen odepřít Vám poslušnost.

Nezlobte se a vyslechněte mě. Vám, které svěřuji všechna tajemství svého srdce, jsem ochoten prozradit i nejvelkolepější plán, jaký kdy zosnoval dobyvatel. Co mi navrhuje Vy? Abych svedl dívenku, která nic neviděla a nic nezná, která mi takříkajíc bude vydána na milost a nemilost, kterou bezpochyby opojí hned první lichotka a kterou pravděpodobně bude popohánět spíš zvědavost než láska. Dvacet jiných zde může uspět tak jako já. Tak tomu však není při podniku, kterým se teď zabývám já: zde mi úspěch zaručuje stejnou měrou i rozkoš, i slávu. Láska, jež mi chystá věnec, váhá mezi myrrou a vavřínem a k oslavě mého triumfu užije patrně obou.

I Vás, má drahá přítelkyně, se zmocní posvátná úcta a řeknete s nadšením: Hle, toť muž hodný lásky.

Vy znáte prezidentovou Tourvelovou, její zbožnost, její manželskou věrnost, její přísné zásady. Na to vše hodlám zaútočit; zde máte nepřítele, který je mne hoden, toť cíl, který jsem si vytyčil.

*Byť nezískal bych to tím, co jsem učinil,
zůstane pro mne ctí, že jsem se pokusil.*

Špatné verše můžeme citovat jen tehdy, jsou-li od velkého básníka.¹

¹ Rousseau

Laclos se v této své poznámce mylí. Většina vydání tuto poznámku opravuje. Těmito dvěma verši končí Dedikace dauphinovi v La Fontainových Bajkách. Správné znění je: Byť nezalibil jsem se tím, co jsem učinil, zůstane pro mne ctí, že jsem se pokusil. (Pozn. překl.)

Vězte tedy, že prezident soudu pobývá kvůli jakémusi velkému procesu v Burgundsku (doufám, že kvůli mně prohraje kauzu daleko důležitější). Jeho vzácná polovička zde má strávit celou dobu tohoto skličujícího slaměného vdovství. Každodenní mše, několik návštěv u chudých našeho obvodu, modlitby ráno i večer, osamělé procházky, zbožné rozhovory s mou starou tetou a občas partička whistů mají být pro ni jediným rozptýlením. Připravím jí jiné a zábavnější. Sám dobrý anděl mě sem zavedl, naštěstí pro ni i pro mne. Já blázen! Litoval jsem čtyřiařicet hodin, které jsem obětoval zdvořilostním povinností. Jaký by to byl trest, kdyby mě teď někdo přinutil vrátit se do Paříže! Whist se dá hrát naštěstí jen ve čtyřech; a protože tu je pouze zdejší farář, má věčná teta velmi naléhala, abych jí věnoval několik dní navíc. Snadno uhodnete, že jsem přivolil. Nedovedete si představit, jak mě od toho okamžiku hýčká a především jak si zakládá na tom, že mě pravidelně vídá u modliteb a na mši. Nemá ponětí, jaké božstvo zde vzývám.

Již čtyři dny se tedy oddávám této prudké vášni. Vy víte, jak dovedu prudce zatoužit, jak dovedu smetat překážky; nevíte však, jak samota rozdmýchává naši žádost. Nemám už v hlavě jinou myšlenku: ve dne na nic jiného nemyslím, v noci o ničem jiném nesním. Musím nezbytně dostat tuto ženu, abych se zachránil před trapností, že se do ní zamiluji: neboť kam až nás vede žádost, které je odpíráno? Ó, rozkoši požitku! Vzývám Tě pro své štěstí a především pro svůj klid. Jaké štěstí, že ženy se tak slabě brání! Jinak by z nás byli vedle nich jen bázliví otroci. Pociťuji v této chvíli vděčnost k přístupným ženám, což mě přirozeně vrhá k Vaším nohám. Ležím před Vámi, abych si vyprosil odpuštění, a tak končím tento příliš dlouhý dopis. Sbohem, má překrásná přítelkyně, a nic ve zlém.

DOPIS V

MARKÝZA DE MERTEUIL VIKOMTOVI DE VALMONT

(t. č. na zámku ...)

V Paříži dne 7. srpna 17 . .

Víte, vikomte, že je Váš dopis vzácně drzý a že záleželo jen na mně, jestli se rozhněvám? Dokázal mi však zcela jasně, že jste ztratil hlavu, a jedině to Vás zachránilo před mým hněvem. Zůstávajíc Vaší velkomyslnou a soucitnou přítelkyní pomíjím urážku, abych se zabývala pouze nebezpečím, které Vám hrozí; i když mne velice nudí přivádět někoho k rozumu, ujímám se tohoto úkolu, protože v této chvíli nepotřebujete nic tolik jako rozum.

Vy chcete dostat prezidentovou Tourvelovou! Ale co je to za směšný rozmar! Poznávám v něm Vaši umíněnou hlavu, která dovede toužit jen po tom, co jí připadá nedosažitelné. Co na té ženě vidíte? Má pravidelné rysy, připouštím, ale zcela bezvýrazné; její postava celkem ujde, ale postrádá jakéhokoli půvabu; a jak směšně se vždycky dokáže nastrojít! Ty její šátečky, kterých má vždycky na krku celý balík, ty její živůtky, sahající až k bradě! Jako přítelkyně Vám říkám, že by stačily nanejvýš dvě takové a nikdo by Vás už nebral vážně. Jen si vzpomeňte na den, kdy vybírala příspěvky u sv. Rocha, a jak jste mi tenkrát děkoval, že jsem se Vám postarala o takovou podívanou. Pořád ji ještě vidím před sebou, jak se drží toho dlouhovlasého čahouna, jak při každém kroku div neupadne, jak neustále kolem sebe šermuje svým košíkem, jak se červená při každé úkloně. Kdo by byl tenkrát řekl, že po této ženě jednou zatoužíte...? Nuže, vikomte, teď se začervenejte Vy a hleďte se vzpamatovat. Slibuji Vám, že budu mlčet.

Jen uvažte, co Vás ostatně čeká za mrzutosti! S jakým sokem se hodláte utkat? S manželem! Nestačí už to slovo samotné, abyste se cítil pokořen? Jaká hanba, jestli ztroskotáte, zvláště když Vám případný úspěch ani dost málo nemůže sloužit ke cti! A co víc: neočekávejte žádnou rozkoš. Což je s cudnými ženami vůbec možná? Myslím s opravdu cudnými. Protože ty zůstávají zdrženlivé i v okamžiku nejvyšší rozkoše a poskytují pouze polovičatý požitek. Naprosté sebezapomnění, šílenství vášně, v němž překypující rozkoš očišťuje sebe samu, všechny tyto poklady lásky jsou jim neznámé. Říkám Vám předem: i když uspějete, Vaše paní soudní prezidentová bude přesvědčena, že Vám dává vše, chová-li se k Vám jako k manželovi. Ale v manželském soužití, ať je již jakkoli něžné, dva zůstanou vždy dva. A zde je vše daleko horší; Vaše cudná dáma je pobožná a její prostomyslná zbožnost ji odsuzuje k věčné naivnosti. Možná že tuto překážku překonáte, ale nenamlouvejte si, že se Vám podaří ji odstranit: můžete zvítězit nad láskou k Bohu, nikoli však nad strachem z ďábla; až budete svírat svou milenkou v náručí a ucítíte, jak jí tluče srdce, bude jí bušit strachy, ne láskou. Kdybyste byl tuto ženu poznal dříve, mohl jste z ní možná něco udělat; dnes je jí však dvaadvacet let a téměř dva roky už je vdaná. Věřte mi, vikomte, když žena takhle *ustrne*, je třeba ji ponechat jejímu osudu; zůstane už navždy jen a jen obyčejnou ženuškou.

A přesto mi pro tento předmět svého obdivu odpíráte poslušnost, žijete zaživa pohřben u své tety a vzdáváte se velice rozkošného dobrodružství, nad jiné vhodné, aby Vám dělalo čest. Jakým řízením osudu zůstává Gercourt proti Vám neustále ve výhodě? V těchto mých slovech není stopy rozmrzelosti: jsem však nyní na vahách, nemám-li uvěřit, že si nezasloužíte svou pověst; především jsem v pokušení zbavit Vás své důvěry. Nikdy si nezvyknu sdělovat svá tajemství milenci paní de Tourvel.

Nicméně vězte, že malá Volangesová už někomu dokázala zamotat hlavu. Mladý Danceny v tom vězí až po uši. Zazpívali si spolu; ona na chovanku kláštera zpívá popravdě řečeno lépe, než by se čekalo. Ještě si spolu několikrát zkusí duo a ona pak, jak se zdá, ochotně přistoupí na unisono. Ten Danceny je však takové dítě, že tráví všechny čas zamilovaným vrkáním a k ničemu se zatím nedostal. Pokud jde o naši osůbku, je velice zbrklá; ať se již stane cokoli, bude to daleko méně potěšitelné, než kdybyste byl strůjcem Vy. Jsem z toho rozladěná, a až přijde můj rytíř, docela určitě se s ním pohádám. Radila bych mu, aby byl hodný, neboť teď právě bych s ním dovedla skoncovat bez mrknutí oka. Kdybych byla dost chytrá a opustila jej nyní, jistojistě by si zoufal; a mne přece nic tak nebaví jako milostné zoufalství. Nazval by mne nevěrníci a slovo nevěrná mne vždycky dokáže potěšit. Vedle slůvka krutá zní ženským uším nejslastněji a není tak těžké si je zasloužit. Budu se tím vážně zabývat. Vidíte, co všechno jste způsobil! I to Vám připíšu na svědomí. Sbohem. A doporučte své prezidentové, aby mne vzpomněla ve svých modlitbách.

DOPIS VI

VIKOMT DE VALMONT MARKÝZE DE MERTEUIL

(t. č. v Paříži)

Na zámku ... dne 9. srpna 17 . .

Není tedy na světě žena, která by nezneužívala své moci! Dokonce i Vy, kterou jsem tak často nazýval svou shovívavou přítelkyní, přestáváte nakonec být shovívavou a neostýcháte se mne napadnout pro předmět mého obdivu! Jakými

tahy jste se odvážila vykreslit paní de Tourvel! Který muž by mi takovou zpupnou odvalu nezaplátil životem? Kterou jinou ženu by to v mých očích přinejménším nepošpini-
lo? Prosím Vás, nevystavujte mě napříště takovým těžkým zkouškám; nemohu zaručit, zda bych vydržel. Když už tu ženu chcete pomlouvat, vyčkejte, ve jménu našeho přátelství, dokud ji nedostanu. Což nevíte, že jedině vášně má právo strhnout lásce pásku?

Ale co to mluvím? Má snad paní de Tourvel zapotřebí, abych si ji idealizoval? Nikoli, aby byla hodna zbožňování, stačí, zůstane-li sama sebou. Vyčítáte jí, že se špatně obléká. Rád s Vámi souhlasím: cokoli si obleče, jí škodí, vše, co ji zahaluje, ji hyzdí. Jedině v nestrojených nedbalkách je vsutku úchvatná. Díky dusnému vedru, kterým zde trpíme, dovolují mi její prosté plátěné šaty spatřit, jak je pružná a oblá. Na hrudi jí splývá mušelin; mé kradmé, leč pronikavé pohledy již pod ním rozpoznaly okouzlující tvary. Říkáte, že její tvář postrádá výrazu. Co však má vyjadřovat, když nic nepromlouvá k jejímu srdci? Ovšem, vůbec nezná ten lživý pohled našich koketních žen, který nás někdy svádí a vždycky klame. Nedovede zakrýt prázdnotu větu naučeným úsměvem; ačkoliv má nejkrásnější zuby na světě, směje se, jen když ji něco pobaví. Měla byste ji však vidět, jaký obraz naivního a nenuceného veselí skýtá při skotačivých hrách! Jakou čistou radost a soucitnou dobrotu vyjadřuje její pohled, spěchá-li pomoci nebožákům! Musela byste především vidět, jakým dojemným ruměncem zcela nepředstírané skromnosti se zbarví její božská tvář při sebemenší pochvaly či lichotce! Je přehnaně cudná a pobožná a Vy z toho usuzujete, že je chladná a bez života. Já smýšlím docela jinak. Jaké to musí být bohatství citu, dává-li z něho dokonce svému manželovi a miluje-li bytost, která je stále pryč? Můžete si vůbec přát ještě pádnější důkaz? Já si však obstaral další.

Byli jsme na procházce a zařídil jsem to tak, že jsme najednou museli přes příkop; ačkoli je velice mrštná, je také velice bojácná (jistě si dovedete představit, jaký strach má netýkavka, když má překročit Rubikon¹). Ale nezbylo jí, než se svěřit do mých rukou. Držel jsem tu cudnou ženu v náručí. Všechny naše přípravy a přeprava mé staré tety ji rozesmály; když jsem se však s obratnou neobratností zmocnil jí, naše paže se velmi přirozeně propletly. Přitiskl jsem ji k sobě na hrud; ten kratičký okamžik postačil, abych ucítil, že jí srdce bije rychleji. Obličej se jí zalil rozkošným ruměncem a její skromné rozpaky mě dostatečně poučily, že se jí *srdce rozbušilo láskou, nikoli strachem*. Má teta ostatně podlehla témuž omylu jako Vy a řekla: „*Podívejme se, děťátko se bálo*“. Okouzlující nevinost však *děťátku* nedovolila, aby připustilo lež, a proto odpovědělo naivně: „Ach ne, to jenom...!“ Ta slova mě osvítila. Od té chvíle vystřídala můj krutý neklid sladká naděje. Dostanu tu ženu; vezmu ji muži, který si jí neváží; odvážím se dokonce uloupit ji třeba i Bohu, k němuž se modlí. Jaká slast být zároveň příčinou jejích výčitek svědomí i vítězem nad nimi! Každá myšlenka, že bych ji měl vysvobodit ze zajetí předsudků, je mi vzdálena! Naopak, tyto předsudky ještě více přispějí k mému štěstí a slávě. Necht' si věří ve ctnost, necht' mi ji však obětuje. Necht' ji děsí všechno, co se děje, aniž v tom dokáže ustát, necht' zmítána tisícero hrůzou na ni dokáže zapomenout a přemoci ji pouze v mém náručí! Teprve potom přivolím, aby řekla: *Zbožňuji tě!* Jediná mezi ženami bude hodna vyslovit tato slova. Pak budu vskutku bohem, kterému dala přednost.

Řekněme si to otevřeně: to, čemu my dva v našem právě tak chladném jako vřelém podnikání říkáme štěstí, je nanejvýš

¹ Setkáváme se zde s nevkusem dvojsmyslů, který se v té době začal rozmáhat a od té doby tolik pokročil.

pouhou rozkoší. Mám se přiznat? Domníval jsem se, že je mé srdce již mrtvé, že zbyla jen smyslnost, a naříkal jsem si na předčasné stáří. Paní de Tourvel mi vrátila kouzelné přeludy mládí. Když jsem s ní, nepotřebuji ani požitky, abych byl šťasten. Jediné, co mne děsí, je čas, který mi toto dobrodružství zabere; netroufám si totiž ponechat nic náhodě. I když si nakrásně připomínám všechny své vyzkoušené opovážlivé finty, nemohu se odhodlat a zkusit to s nimi. Abych byl vsutku šťasten, musí se mi vzdát sama; a to není lehká věc.

Jsem si jist, že budete obdivovat mou rozvážnost. Dosud jsem nevyslovil slůvko láska, jsme však již u slov důvěra a účast. Abych ji klamal co možná nejméně a hlavně abych již předem oslabil účinek klevet, které by se k ní případně donesly, vyprávěl jsem jí sám o některých svých nejznámějších avantýrách, a sice tak, jako bych se obžalovával. Moc byste se nasmála, kdybyste viděla, jak mi v celé své nevinnosti drží kázání. Chce mne, jak říká, obrátit. Nemá dosud tušení, jak draze ten pokus zaplatí. Vůbec jí nepřijde na mysl, že když *hájí věc těch nešťastnic* (abych užil jejích vlastních slov), *kteřím jsem zničil život*, mluví již předem i o svém případě. Takle myšlenka mě napadla včera uprostřed jednoho jejího kázání a nedokázal jsem si odepřít potěšení, abych ji nepřerušil a ujistil ji, že mluví jako prorok. Sbohem, překrásná přítelkyně. Jak vidíte, nejsem beznadějně ztracen.

P. S. Právě mi napadá: co Váš nebohý rytíř, sáhl si ze zoufalství na život? Ve skutečnosti jste stokrát horší než já, a kdybych byl ješitný, cítil bych se vedle Vás zahanben.

DOPIS VII

CECILIE VOLANGESOVÁ SOFII CARNAYOVÉ¹

(t. č. v klášteře Voršilek)

Dne 7. srpna 17 . .

Jestli jsem Ti neřekla nic nového o svých vdavkách, je to jen proto, že jsem se nic nového nedozvěděla. Pomalu si zvykám nemyslet na to a život, jaký vedu, se mi celkem zamlouvá. Cvičím se hodně ve zpěvu a na harfu. Teď, když už nemám učitele, obojí se mi nějak víc líbí; vlastně spíš to bude tím, že mám někoho lepšího. Rytíř Danceny, ten pán, co jsem Ti o něm vyprávěla a s kterým jsem zpívala u paní de Merteuil, je velice laskavý a chodí k nám každý den a celé hodiny spolu zpíváme. Je úžasně milý. Zpívá jako anděl, skládá moc hezké písně a také k nim sám píše slova. Jaká škoda, že je maltézským rytířem! Ten kdyby se oženil, s tím by byla žena šťastná... Je úžasně milý. Nikdy to nevypadá, jako že Ti dělá poklonu, a přitom Ti zalichotí vším, co řekne. V jednom kuse mě opravuje, ať jde o hudbu, nebo o něco jiného, ale dovede do své kritiky přimíchat tolik porozumění a žertu, že mu za ni dokonce musím být vděčná. I když se na Tebe jen podívá, vypadá, jako že Ti chce říct něco příjemného. K tomu všemu je ještě neobyčejně úslužný. Tak včera ho například pozvali, aby šel na koncert, a on radši zůstal celý večer u mamičky. Měla jsem z toho ohromnou radost, protože když u nás není on, nikdo se mnou nemluví a mám dlouhou chvíli; když tu

¹ Abychom nezneužívali čtenářovy trpělivosti, vypouštíme mnoho dopisů z jejich každodenní korespondence, která by sama obsáhla několik svazků, a uvádíme jen ty, které mohou podle našeho mínění objasnit situaci a dění. Z týchž důvodů vypouštíme všechny dopisy Sofie Carnayové, stejně jako mnoho dopisů ostatních postav tohoto dobrodružství.

je, zpíváme a povídáme si. Ten mi má vždycky co povědět! On a paní de Merteuil jsou tady podle mého názoru jediní milí lidé. Teď ale sbohem, drahá přítelkyně; slíbila jsem, že se na dnešek naučím jednu harfovou ariettu, která má velice těžký doprovod, a ráda bych dodržela slovo. Dám se do toho a budu se učit, dokud nepřijde.

DOPIS VIII

PANÍ PREZIDENTOVÁ DE TOURVEL PANÍ DE VOLANGES

Na zámku ... 9. srpna 17 . .

Madam, nikdo nemůže být vnímavější než já k důvěře, kterou mi projevujete, nikdo se nemůže více zajímat o sňatek slečny de Volanges. Z celé duše jí přeji štěstí, které si nade vši pochybnost zaslouží a ve které při Vaší rozvážlivosti plně spoléhám. Neznám bohužel pana hraběte de Gercourt; byli však vyznamenán Vaší volbou, nemohu o něm nemít než velmi příznivé mínění. Přeji Vám, madam, aby bylo toto manželství nejméně tak úspěšné a šťastné jako mé vlastní, které je rovněž Vaším dílem a za něj jsem Vám každým dnem vděčnější. Kéž je Vám štěstí Vaší slečny dcery odměnou za vše dobré, co jste pro mne učinila; kéž se stanete vedle nejlepší přítelkyně i nejšťastnější matkou!

Je mi velice líto, že Vám nemohu tlumočit toto upřímné blahopřání osobně a že se nemohu při této příležitosti seznámit, jak bych si velice přála, se slečnou de Volanges. Dostalo-li se mi od Vás důkazů vskutku mateřské náklonnosti, věřím, že mám právo navázat s ní něžné sesterské přátelství. Prosím Vás, madam, abyste ji svým jménem o ně požádala,

dokud nebudu dosti blízko na to, abych si je mohla vysloužit sama.

Zůstanu na venkově po celou dobu nepřítomnosti pana de Tourvel. Využívám tohoto času, abych se potěšila i poučila ze společnosti ctihodné paní de Rosemonde. Je to stále ještě okouzlující žena: její vysoký věk ji o nic nepřipravil, uchovává si svěží paměť i veselou mysl. Pouze jejímu tělu je čtyřiaosmdesát let; její duch zůstává dvacetiletý.

Naše ústraní poněkud obveseluje její synovec, vikomt de Valmont, který byl tak laskav a věnoval nám několik dní. Zнала jsem ho jen z doslechu a jeho pověst ve mně nikterak nebudila touhu seznámit se s ním důvěrněji; zdá se mi však, že je lepší, než se povídá. Zde, daleko od víru života, který jej kazí, mluví s úžasnou lehkostí o docela rozumných věcech a odsuzuje se vzácnou upřímností své minulé poklesky. Má ke mně značnou důvěru a já mu velmi přísně mluvím do duše. Vy, která jej znáte, se mnou jistě budete souhlasit, že by to nebylo špatné obrátit jej na víru; nepochybuji však, že by stačil týden v Paříži a zapomněl by přes všechny své sliby na má kázání. Když už nic jiného, zdejší pobyt mu alespoň zneemožní žít, jak je zvyklý; myslím, že to nejlepší, co může při svém dosavadním způsobu života udělat, je nedělat nic. Ví, že se Vám chystám psát, a pověřil mě, abych Vám vyřídila jeho nejuctivější poručení.

Přijměte ve své známé dobrotivosti pozdrav i ode mne a nebudte, prosím, nikdy na pochybách o mých upřímných citech, které mám tu čest atd. atd.

DOPIS IX

PANÍ DE VOLANGES PREZIDENTOVÉ DE TOURVEL

(t. č. na zámku ...)

Dne 11. srpna 17 . .

Nikdy jsem, má mladá a krásná přítelkyně, nepochybovala ani o Vašem přátelství, ani o Vašem upřímném zájmu o vše, co se mne týká. Nechci se ve své odpovědi na Vaši *odpověď* zabývat touto otázkou, v níž je mezi námi, doufám, navždy jasno. Domnívám se však, že si nesmím odpustit, abych si s Vámi nepohovořila o vikontovi de Valmont.

Nečekala jsem, což připouštím, že se ve Vašich dopisech kdy setkám s tímto jménem. Co byste také mohli vy dva mít společného? Neznáte toho člověka! Kde byste si také Vy mohla udělat představu, co to je duše libertina? Píšete mi o jeho *vzácné upřímnosti*. Ach ano, chvíle, kdy je Valmont upřímný, musí být vskutku vzácné! Tento člověk, tím falešnější a nebezpečnější, čím milejší a svůdnější se zdá, neudělal od samého mládí jediný krok, neřekl jediné slovo, aby tím nesledoval nějaký záměr, a nikdy v životě nesledoval záměr, který by nebyl nečestný či zločinný. Milá přítelkyně, Vy mne přece znáte, Vy přece dobře víte, že ze všech ctností, které si hledím pěstovat, shovívavost je mi nejdražší. Kdyby byl Valmont unášen bouřlivou vášní, kdyby jej jako tisíce jiných přivedly na scestí omyly mládí, odsoudila bych sice takové počínání, jeho samého bych však litovala, mlčky vyčkávajíc chvíle šťastného obratu, který by mu vrátil úctu slušných lidí. Ale u Valmonta je tomu jinak. Jeho chování vyplývá z jeho zásad. Dovede si přesně vypočítat, kolik ohavností si muž může dovolit, aniž si zadá; aby mohl být krutý a zlý bez jakéhokoliv nebezpečí, vybral si za oběť ženy. Nechci se zdržovat